

Τὰ δάχτυλά σου 'ναι γεριά, τὰ μὲράτσα σου λαμβάδες,
τὸ στῆθος - σ' ἄγια Τράπεζα, πὺν λουτρονοῦμ βαπτὰ-

δες

Μεγίστ.

Σέρνει ἀρραβῶνες δώδεκα καὶ δαχτυλίδια πέντε,
'ς τὸν ἀκρινὸ τὸ δάχτυλο σέρνει χρυσῇ ἀρραβῶνα
Μακεδ. (Βόιον).

Γιὰ ἰδὲς κορμὶ γιὰ καμουχᾶ καὶ μέση γιὰ βελουδο
καὶ δάχτυλα μασουρωτὰ γιὰ βεργοδαχτυλίδια!
'Ιθάκ.

Τὸ δαχτυλίδι ἔβγαλε ἀπὸ τὸ δάχτυλό της,
ποῦ 'χε τριγυρῶν μάλαμα τσαὶ μέσα τὸ φαρμάτσι
Αἴγιν.

Τὰ εἰκοσί μου δάχτυλα χερῶν γαὶ ποδαριῶν μου,
ὅλα μοῦ σκαδαλίζονται, ὅδε σὲ βλέπ' ἀθρόος μου
Νάξ. ('Απύρανθ.)

Τὰ εἰκοσί μου δάχτυλα, πὺν 'ρίζ-ζουν τὸ κορμὶ μου,
οἱ βάλλ-λες νὰ τὰ φάουσι, ἄσ σ' ἀρησιτῶ, πονλ-λίμ μου
Κάλυμν.

Καὶ ῥίξαν καὶ με λάβωσαν 'ς τὸ πόδι καὶ 'ς τὸ χέρι
καὶ 'ς τὸ μικρὸ μου δάχτυλο, πὺν 'χα τὴν ἀρραβῶνα
Στερελλ. ('Αμφ.)

Κατέβηκε μιὰ πέρικα νὰ βρέξ' τὰ δάχτυλά της,
καὶ βρέχει τὸν ἀφέντη της, τὸν πολυχρονεμένο
'Ηπ. (Μαργαρίτ.) || Ποίημ.

Σοῦ 'λθε ἐμπρὸς λαμποκοπώντας
ἢ θρησκεία μ' ἓνα σταυρὸ
καὶ τὸ δάχτυλο κινώντας
ὅπου ἀνεῖ τὸν οὐρανὸ

Δ. Σολωμ., 19. β) 'Ο ἀντίχειρ Κρήτ. (Μελιδόν. κ.ά.) Λευκ.
Ρόδ. Συνών. εἰς λ. δαχτυλομάννα. 2) Μικρὰ ποσότης
πράγματος ἔχουσα ὕψος, πᾶχος ἢ πλάτος τὸ πᾶχος δακτύλου
κοιν. καὶ Πόντ. Τσακων.: "Ἐνα δάχτυλο νερό - κρασί - λάδι.
Χοντρὸ ἴσαμ' ἓνα δάχτυλο. 'Η σούπα ἦταν πολὺ παχειά,
ἓνα δάχτυλο τὸ λίπος. Δὲ χάλασε ὁ κόσμος, ἂν πηῆς καὶ δυὸ
δάχτυλα κρασί κοιν. "Ἐνα δάχ'λο κρασάτσι Στερελλ. (Δεσφ.)
"Ἐνα δάχτυλο τὸ χόδρο Ζακ. "Ἐνα δάχτυλον νερόν Πόντ.
Δύ 'δατύλοι ὄο (δυὸ δάχτυλα νερό) Τσακων. || Παροιμ. φρ.
Δάχτυλο 'ς τὸ πῆδημα, τρίχα 'ς τὸ λιθάρι (νικητὴς θεωρεῖται
ὁ ὑπερβάλλον τὸς ἄλλους ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον) Πελοπν.
(Μάν.) || 'Ασμ.

Κι οὖλοι μονοσυνάγονται, κι οὖλοι τὸ δοκιμάζουν,
κ' ἓνας τὸ παίρνει δάχτυλο, κι ἄλλος μούτε καθόλου
(τὸ μάρμαρον, τὸ δοκίμιν τῆς ἀγάπης) Ν. Πολιτ., 'Εκλογ.,
109. 'Η σημ. καὶ Βυζαντ. Βλ. 'Ερωτοπαίγν., στ. 444 (ἐκδ.
Hesseling-Pernot, σ. 38) «διὰ νὰ εὗρω δάχτυλον χαρτὶν καὶ
κοντυλιὰν μελάνιν». 3) Μονὰς μήκους ἰσοδυναμοῦσα πρὸς τὸ
1/12 ἀγγλικοῦ ποδὸς Κύπρ. Χίος — Ν. Κοτσοβίλ., 'Εξαρτ.
πλοίων, 128. 'Η σημ. ἤδη 'Ελληνιστ. βλ. "Ἡρων., Περὶ
μέτρ., 308 «πάντων τῶν μέτρων ἐλαχιστότερόν ἐστι δάχτυ-
λος, ὅστις καὶ μονὰς καλεῖται» διαιρεῖται δὲ ἔσθ' ὅτε μὲν γὰρ
καὶ εἰς ἡμισυ καὶ τρίτο καὶ λοιπὰ μόρια». 4) Εἶδος κεντήμα-
τος Κύπρ. 5) Κατὰ πληθ. συνήθως οἱ δαχτύλοισι, γλύ-
κυσμα ἐξ ἀμυγδάλων, σακχαρώς καὶ ἀνθονέρου Θήρ. Συν-
ών. σκαλτσούρι. 6) Εἶδος ἄρτου ἐκ σίτου, φέροντος
εἰς τὴν ἐπιφάνειαν κόκκους σησάμου, τὸν ὅποιον προσκομί-
ζουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀντὶ κολλύβων, κατὰ τὴν Μεγάλην
'Εβδομάδα καὶ τὴν Διακαινήσιμον Κύπρ. 7) Εἶδος στα-
φυλῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τῆς Παναγιᾶς τὰ δά-
χτυλα, ἐχούσης ρᾶγας ἐπιμήκεις ἑνιαχ. 8) Εἶδος ἐδω-

δίμου χόρτου, γνωστοῦ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τῆς Πανα-
γίας τὰ δάχ'λα πιθανῶς τὸ φυτὸν Τεύκριον τὸ πόλιον
(Teucrium polium) τῆς οἴκογ. τῶν Χειλανθῶν (Labiatae)
Θράκ. (Μέτρ.) κ.ά.: Γιομίζ'νε οἱ κάθ' ἀγριοπούλ'δα, πα-
παροῦνες, μαυροκούκκια, θροῦθο, μολόχες, τ'ς Παναγίας
τὰ δάχ'λα καὶ τόσα ἄλλα λουλούδια Μέτρ. 9) Τὸ ἀνδρικὸν
μόριον Πόντ. (Τραπ.) 10) Τὸ θαλάσσιον μαλάκκιον Σωλὴν ὁ
σωληνοειδὴς (Solen vagina) τῆς οἴκογ. τῶν Σωληνιδῶν
(Solenidae) Κεφαλλ. — Λεξ. Αἰν. Δημητρ. Συνών. δαχτυ-
λας 3, δαχτύλι 3, σωληνῆας. 11) Εἶδος παιδιᾶς
ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τὰ πέντε δαχτυλα, καθ' ἣν οἱ
παίζοντες ἀνοίγουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πέντε λακκίσκους, ἕκα-
στος τῶν ὁποίων φέρει ἀνὰ ἓνα ἀριθμὸν ἀπὸ τὸ 1 μέχρι τὸ
5. 'Εξ ἀποστάσεως, ἣν ὀρίζει χαρραχθεῖσα γραμμὴ, ρίπτουν
ἕκαστος τὴν ἀμάδα του, ἥτοι τὸν δισκοειδῆ λίθον, πρὸ-
τοῦς λακκίσκους, λαμβάνει δὲ ἕκαστος τῶν παικτῶν τὰς μο-
νάδας τοῦ λακκίσκου εἰς τὸν ὅποιον φθάνει ἡ ἀμάδα. 'Ο
συγκεντρώνων 20 μονάδας νικᾷ.

δαχτυλοδείχνω Κρήτ. — Κ. Παλαμ., Γράμματ. 1, 48.
2, 143 Γ. Ξενόπ., Κόσμος, 20 Πρωτοξόπν., 76 Ν. 'Εστ. 15
(1934), 1038 — Λεξ. Βάιγ. Πρω. Δημητρ. δαχτυλοδείχτω
Κεφαλλ. δαχτυλοδείχτω Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ Βυζαντ. δακτυλοδείχνω. Πβ. Λύβιστρ.
καὶ Ροδάμν., στ. 807-808 (ἐκδ. Wagner, σ. 265) «τὸ ἔναν
τῆς τὸ χέριν κλιτὸν | εἶχεν εἰς μέτωπον καὶ νὰ δακτυλο-
δείχνη». Πβ. τὸ εἰς Σομ. δακτυλοδείχνω. 'Η λ.
καὶ εἰς Βλάχ.

1) Δεικνύω διὰ τοῦ δακτύλου Κεφαλλ. — Λεξ. Βάιγ.:
Μὴ δαχτυλοδείχτης, γιατί δὲν κάνει Κεφαλλ. 2) Μεταφ.,
δακτυλοδεικτῶ, φέρω τινὰ ὡς παράδειγμα, ὡς διάσημον ἐπ'
ἀγαθῷ ἢ ἐπὶ κακῷ ἔνθ' ἄν.: 'Εδαχτυλοδείχτα δο γαὶ 'φτό
μιὰ βολά, μὰ τώρα ἔτην g' εἶναι χειρότερος ἀπὸ μᾶς Νάξ.
(Απύρανθ.) Τόνη δαχτυλοδείχτουνε σὰν τρελλὸ Κεφαλλ.
"Ἐνα μεγάλο χρηματικὸ βραβεῖο, τὸ βραβεῖο Νόμπελ,
μοιράζεται κάθε χρόνο σὲ μερικοὺς ἀπὸ κείνους, πὺν δαχτυ-
λοδείχονται 'ς τὸν κόσμον, περίφημοι, δουλεύοντας, μιὰ
ιδέα μεγάλη... Κ. Παλαμ., ἔνθ' ἄν. 2, 143. Μὰ ἡ φήμη πάντα
φήμη εἶναι, κ' ἔτσι ἢ ἄλλιως πάντα δαχτυλοδειχνόταν Γ.
Ξενόπ., Πρωτοξόπν., 76. Οἱ σεντοπίτισσές μου θὰ μὲ δα-
χτυλοδείχνανε Ν. 'Εστ., ἔνθ' ἄν.

δαχτυλοδείχτητος ἐπίθ. ἑνιαχ. δαχτυλοδείχτητος
Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ ἀμαρτ. ρ. δαχτυλοδειχτῶ.

Δαχτυλοδειχτούμενος, τὸ ὅπ. βλ., ἔνθ' ἄν.:
'Εἴτην, παιδί μου, εὐτός κ' εἶναι δαχτυλοδείχτητος Νάξ.
(Απύρανθ.) Παραρηχτημένο τὸν εἶχαν κ' εὐτό οἱ ἀθρῶποι
κι ἀπέκειο 'ἵνηκε δαχτυλοδείχτητος αὐτόθ.

δαχτυλόδειχτος ἐπίθ. ἑνιαχ. δαχτυλόδειχτος Νάξ.
(Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ ρ. δαχτυλοδείχνω.

Δαχτυλοδειχτούμενος, τὸ ὅπ. βλ., ἔνθ' ἄν.:
'Εἴτην, παιδί μ', εὐτός κ' εἶναι δαχτυλόδειχτος Νάξ. (Απύ-
ρανθ.) "Αν ἐφέλαν ἐδὰ κ' εὐτός ἤθελε νᾶναι δαχτυλόδειχτος
αὐτόθ.

δαχτυλοδειχτούμενος ἐπίθ. λόγ. σύνθηθ. καὶ δημῶδ.
Σύμ, κ.ά. δάχ'λουδειχτούμινους Στερελλ ('Αχυρ.)

